

2. Κεφάλαιο 11. §§ 1-13

Ανακεφαλαίωση των αρετών του Αγησιλάου

(1 διδακτική ώρα)

Ενδεικτικοί διδακτικοί στόχοι

1. Να κάνουν οι μαθητές μια ανασκόπηση των αρετών του Αγησιλάου.
2. Να σχηματίσουν μια συνολική εικόνα για το χαρακτήρα και την συμπεριφορά του Αγησιλάου.
3. Να εντάξουν αυτό το τμήμα στο σύνολο του εγκωμιαστικού λόγου γενικά και να διακρίνουν τα λειτουργικά του χαρακτηριστικά.

1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις

Ανοικτού τύπου

1. Να χωρίσετε το κεφάλαιο σε επιμέρους ενότητες και να δώσετε έναν τίτλο στην καθεμιά.
2. Να αναφέρετε από μια χαρακτηριστική ενέργεια του Αγησιλάου που να δείχνει:
 - α) την ευσέβειά του απέναντι στους θεούς,
 - β) τη δικαιοσύνη του απέναντι στους συνανθρώπους του και
 - γ) την ευφυΐα και τη σωφροσύνη του
3. Να σημειώσετε τρία διαφορετικά αποσπάσματα, που να παρουσιάζουν αρετές του Αγησιλάου, τη δικαιοσύνη, την ανδρεία και τη μεγαλοφροσύνη. Σε κάθε απόσπασμα να σημειώνετε για ποια αρετή πρόκειται.
4. Να αποδώσετε περιληπτικά τα βασικά σημεία του κεφαλαίου 11, 1-13 σε 260-280 λέξεις.
5. Να περιγράψετε τις σχέσεις του Αγησιλάου με τους άλλους ανθρώπους, εχθρούς και φίλους.
6. Να γράψετε σε ποιο μέρος του εγκωμίου ανήκει το κεφάλαιο 11 και ποιος είναι ο λειτουργικός του ρόλος στο σύνολο του εγκωμιαστικού λόγου.
7. Να περιγράψετε τα βασικά χαρακτηριστικά του ηγέτη που στα μέσα του 4^{ου} π. Χ. αιώνα θα ήταν άξιος, σύμφωνα με το πρότυπο του

- Ξενοφώντα, να κερδίσει την εμπιστοσύνη όλων των Ελλήνων και να τους ενώσει σε μια κοινή στρατιωτική επιχείρηση κατά των Περσών.
8. Ο Αγησίλαος παρουσιάζεται στην ανακεφαλαίωση ως κατεξοχήν άνθρωπος του μέτρου. Με ποιο σχήμα λόγου δίνει ο συγγραφέας έμφαση σ' αυτή την ιδιότητα του Αγησιλάου; Να σημειώσετε ένα έως δυο παραδείγματα⁷⁸.
 9. Με ποιες άλλες αρετές συνδυάζονται στον Αγησίλαο η ανδρεία και η σοφία στην § 9, και ποιο είναι το αποτέλεσμα αυτού του συνδυασμού;
 10. Να σημειώσετε ποια σημασία (αξία) αποκτούν οι αρετές του Αγησιλάου αν τις κρίνει κανείς στα πλαίσια της έκφρασης του αρχαίου ελληνικού μέτρου⁷⁹.
 11. Η ανακεφαλαίωση των αρετών του Αγησιλάου κλιμακώνεται και καταλήγει σε έναν κατάλογο αρετών που αναφέρονται ονομαστικά στην § 13. Να γράψετε:
 - α) Ποιοι αναγνωρίζουν αυτές τις αρετές στον Αγησίλαο;
 - β) Ποια εντύπωση δημιουργεί στον αναγνώστη αυτή η κλιμάκωση και η καταγραφή των αρετών του Αγησιλάου;
 12. «...χαιρόταν περισσότερο, όταν τον επαινούσαν, παρά όταν αποκτούσε χρήματα», «αυτός μεν είχε ελάχιστες απαιτήσεις από τους φίλους του όμως τους ωφελούσε όσο περισσότερο γινόταν.»: Ποια εκτίμηση τρέφει κατά τη γνώμη σας ο σύγχρονος άνθρωπος γι' αυτές τις αρετές και πόσο πρόθυμος είναι ο ίδιος να τις ακολουθήσει στην προσωπική του ζωή; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

⁷⁸ Με αντιθέσεις - αντιθετικά ζεύγη όπως:

Ενώ λοιπόν ήταν βέβαια πολύ πράος με τους φίλους του ήταν πολύ φοβερός με τους εχθρούς του (§ 10),

... και ήταν πάρα πολύ δύσκολο να τον εξαπατήσουν οι εχθροί του αλλά πάρα πολύ εύκολο να τον καταφέρουν οι φίλοι του (§ 12).

Και πρόσφερε περισσότερες θυσίες όταν είχε θάρρος παρά τάματα όταν είχε δισταγμούς (§ 2).

Ερώτηση κλειστού τύπου

1. Να συμπληρώσετε τα κενά με την αρετή του Αγησιλάου που δηλώνεται από το περιεχόμενο κάθε αποσπάσματος. Για την συμπλήρωση των κενών να επιλέξετε την κατάλληλη από τις αρετές που δίνονται στο ακόλουθο πλαίσιο.

ευσέβεια (δσιότης), δικαιοσύνη, ανδρεία, σωφροσύνη, μετριοφροσύνη

- α. *Και δεν μεταχειριζόταν βία σε βάρος των ικετών των θεών ακόμη κι αν ήταν εχθροί, ... (§ 1):* _____
- β. *Και μισούσε όχι αυτόν που αμυνόταν αν του έκαναν κάποιο κακό αλλά αν κάποιος φαινόταν αγάριστος ενώ τον ευεργετούσαν. (§ 3)*

- γ. *Ενώ λοιπόν ήταν βέβαια πολύ πράος με τους φίλους του ήταν πολύ φοβερός με τους εχθρούς του. (§ 10)* _____
- δ. *Και όποτε άκουγε να κατηγορούν ή να επαινούν κάποιους, νόμιζε ότι μαθαίνει καλά τους χαρακτήρες αυτών που τα έλεγαν όχι λιγότερο από τους χαρακτήρες αυτών για τους οποίους τα έλεγαν. (§ 4).*

- ε. *Και δεν επέτρεψε να του στήσουν ανδριάντα του σώματος, μολονότι πολλοί ήθελαν αυτό το δώρο να του κάνουν... (§ 7)*

- στ. *Και ενώ ήξερε καλά να δείχνει σωφροσύνη στις ώρες της ευτυχίας μπορούσε να είναι γεμάτος θάρρος στις ώρες του κινδύνου. (§ 10).*

2. Άσκηση για το σπίτι

⁷⁹ Βλέπε και σχόλια του βιβλίου, σ. 235.

Με βάση τα στοιχεία που αναφέρει στο εγκώμιό του ο Ξενοφώντας να σκιαγραφήσετε το πορτρέτο του Αγησιλάου ως ηγέτη της Σπάρτης (βασιλιά), ως στρατηγού και ως πολιτικού.